

## Az információs szerkezet tudatosítása a spanyol nyelvoktatásban

### Bevezetés

Az idegennyelv-oktatás módszertanában és a nyelvkönyvekben az információs szerkezettel kapcsolatos kutatások eredményei csak kismértékben jelentkeznek. Az osztálytermi kutatások is inkább csak a diákok információs szerkezettel kapcsolatos tudását mérik (Sorace, 2006; White, 2011). Kutatásomban azt vizsgálom, hogyan lehet ezeket az ismereteket beépíteni az idegennyelv-oktatásba. A kísérlet kérdései a következők voltak: i) a fókusz és a topik anyanyelvi és célnyelvi tudatosítása javítja-e a nyelvtanulók nyelvi kompetenciáját, ii) melyek azok a feladattípusok, amelyekkel hatékonyan fejleszhető a nyelvtanulók szintaktikai tudása, iii) milyen nyelvi szinten kezdünk el foglalkozni az információs szerkezettel az idegennyelv-órákon.

A látszólag szabad szórendű nyelvekben a szórend csak látszólag szabad, a mondat információs szerkezete erősen befolyásolja az összetevők egymásutániságát. Vagyis ezekben a nyelvekben is létezik egyfajta rendező elv, ami leírható és tanítható. A magyar és spanyol nyelv is az ilyen látszólag szabad szórendű nyelvekhez tartozik, de a két nyelv információs szerkezete különböző. Míg a magyar nyelvben a szerkezeti fókusz közvetlenül az ige előtt áll, addig a spanyol nyelvben a mondat jobb szélén helyezkedik el (É. Kiss, 1998; Zubizarreta, 1998). Ezért az alanyi fókuszot tartalmazó mondatok szórendje nagyon eltérő a két nyelvben.

¿Quién prepara hoy la cena? Hoy la prepara **MARÍA**.

Ki készíti ma a vacsorát? Ma **MÁRIA** készíti.

A diákoknak azt is fontos tudniuk, hogy a több bővítményt tartalmazó mondatok különféle szórendi változatai különböző kontextusokban használhatók.

Például:

Hol él Chris március óta? Chris március óta Madridban él. / Cris vive desde marzo EN MADRID.

Mióta él Chris Madridban? Chris március óta él Madridban. / Cris vive en Madrid DESDE MARZO.

### Módszertan

A kísérletet a BME hallgatóival egy szemeszteren keresztül végeztem. Az órákba beépítettem a topik és a fókusz fogalmának tisztázását, beszéltem a magyar és spanyol nyelv információs szerkezete közötti hasonlóságokról és különbségekről, majd a nyelvtanulók különböző gyakorlatokon keresztül sajátították el a szerkezeti fókusz és topik helyes szórendi használatát. A szemeszter végén két szintaktikai feladattal és egy szövegértésre irányuló feladattal mértem a nyelvtanulók tudását a tesztcsoportokban és a kontrollcsoportokban.

### Eredmények

Az eredmények azt mutatják, hogy a kísérletben résztvevő tanulók mindhárom feladatban szignifikánsan jobban teljesítettek, mint a kontrollcsoport ( $p=0,0004$ ). Valamint az is látható volt, hogy már kezdő szinten is érdemes megtanítani a fókusz szerkezeti helyét a spanyol nyelvben.

### Következtetések

Az információs szerkezettel kapcsolatos ismeretek segítik a nyelvtanulókat a látszólag szabad szórendű nyelvek elsajátításakor, s ezeknek az ismereteknek egy része már kezdő szinttől is beépíthető az idegennyelv-oktatásba.

**Hivatkozások:**

É. Kiss Katalin 1998. Identificational focus versus information focus. *Language* 74: 245–273.

Sorace, Antonella 2006. Gradedness and optionality in mature and developing grammars. In: *Gradience in Grammar*, edited by Fanselow, G., Féry, C., Vogel, R., Schlesewsky, M. Oxford University Press, Oxford, pp. 106–123.

White, Lydia 2011. *Second Language Acquisition at the Interfaces*. *Lingua* 121: 577–590.

Zubizarreta, María Luisa 1998. *Prosody, focus, and word order*. MIT Press. Cambridge